

Оно што се не чује у буци обичног дана

Оно што се не чује у буци обичног дана разговетно се чује ноћу. Барем возови. Ево их како свако мало јуре један за другим преко моста на реци на пар километара од мог стана. Али дању не чујем клопарање њихових точкова. Зато ноћу, чим искључим светло и легнем у кревет у кући утонулој у тишину одмах чујем: «ћиху-ху, ћиху-ху; ћиху-ху, ћиху-ху». То су они – теретни и путнички, које открива ноћна тишина. Њихова бука је примамљива. Говори о томе да негде осим твог постоји и други живот, шарен, многолик, са својим циљевима и смислом. И док лежиш у изгужваној постељини неко се креће према непознатом циљу, гледајући кроз прозор или читајући књигу.

Осим воза ноћу се чује савест. Она може да ставља маске и да игра представу од снова, час плашећи, час чудећи сликама, час утешно гладећи по глави. Може да те подсети на прошлост као да каже: «А ништа нигде није нестало, и код мене су сви кораци записани.» Она је стручњак за изазивање дрхтавице и (или) хладног зноја. А понекад просто одједном блесне у полутамној свести као муња у виду јасне мисли! «Ја сам лопов,» или «Овако се више не може живети!» или «Живот је прошао! И ништа нисам урадио!» Или нешто друго. Али у сваком случају кратко и немилосрдно. Исто као муња.

И то ти није «ћиху-ху, ћиху-ху» ноћног теретног воза с дрвима и угљем на два километра од куће. То ти је ноћна вежба за трбушњаке у којој се за трен ока ломиш на пола и из лежећег положаја прелазиш у седећи. Човек је скочио, седи у тами и слуша како му куца срце. «Ја сам лопов, - понавља оно што му је рекао блесак савести. – Зашто сам заправо лопов? То је грешка. Чини ми се да ништа нисам украо...»

То се «теби чини». Заправо си крао. Откако си постао свестан човек ништа друго ниси радио него си крао. Крао си од самог себе. На пример, време и снагу. На шта си потрошио време? Којим потоцима је отекло и оплићало дубоко језеро снаге и енергије, које је постојало – сећам се – у раној и позној младости? Сећаш се како је Буковски, злореки Буковски, хулиган Буковски, али свеједно проницљиви и рањиви Буковски питао своје руке? «Руке моје, шта сте радиле целог живота? Могле сте да ме учините познатим пијанистом, а ви... Ви сте везивале пертле, потписале чекове, пуштале воду у WC-шољу...» И говори још неколико масних речи без којих не може да живи, али то не мења смисао. «Ех ви, руке. Изгубио сам вас. Као, уосталом, и мозак и све остало.» Човек који таквим тоном говори са својим рукама не може повремено да не опсује због искрене горчине. И седи, као старац, спустивши ноге са кревета, оборене главе, и говори са својим рукама, ногама, очима и савешћу.

Ви, моје руке, могле сте бити руке атлете или јувелира. А још боље – хирурга или барем баштована. А ви, очи, могле сте да гледате звезде. Или да запазите на свету нешто достојно повика: «Стани, тренутку!» Могле сте да приморате руку да се наоружа кичицом и оловком како бисте од мене начиниле сликара. Куда сте уместо тога гледале, куда сте врлудале, очи моје? Два моја незасита и несташна близанца, која слабе из године у годину? А ви, ноге? Где сте целог живота јуриле? Којим степеницама сте се стрчавале и пеле се, које прагове сте обијале,

коју глину сте месиле и коју прашину сте подизале? Да ли сте ме носиле само где треба или сам због вас лутао и губио се? О језику и да не говорим, јер је овај кепец крив за све. Он је слабији од руку и ногу. Ушију и очију има барем по двоје. А језик је један. Али и у овој гордој и слабој самоћи учинио је рђавих ствари више од свих, командујући рукама, усмеравајући ноге, варајући срце.

И ко ће издржати срамоту ових питања осим онога ко нема савести? А још сам сâм себи Бога украо. Управо тако – Бога од самог себе, а не само снагу и време од самог себе. Он ме је због нечега створио, и ове руке, и ове уши, и ове мисли, и ово срце. И вероватно је очекивао да ћу правилно располагати собом. Рећи ћу канцеларијски: «да ћу располагати имајући у виду интересе произвођача, односно у датом случају Творца», што би било законито и праведно. И чекао је, и чека још увек, вероватно, и од мојих руку, и од мојих очију, и од мојих уста нешто важно, што нико осим мене неће урдити. А мене баш брига иако сам већ поседео и правим се да мој живот припада само мени. Која глупост! Која бесмислица! Као да сам сам себе створио!

Па реци ми, ако си ме већ пробудио усред ноћи, ако си ме већ облио хладним знојем и натерао да задрхтим... Реци ми шта хоћеш од мене и шта да радим? И да ли сам се касно сетио да о свему томе размишљам и да о свему томе питам? Реци ми. Да ли постоји нада? Да ли постоји нада, а?

«Ћиху-ху, ћиху-ху.» То већ путнички носи студенте на испите, раднике у смену и још гомилу разноразних људи с џаковима, кесама, торбама коферима на разна места. И сваког својим послом, који свако сигурно има и о којима Он све зна. Зна и не жури да каже. Чека док не почну да Га питају. Да Га питају дуго, упорно, понекад скоро безнадежно, а понекад ватрено и захтевно, до умора, до изнемоглости. Реци ми: «Покажи ми пут, којим да идем, јер к Теби подижем душу своју» (Пс. 143: 8).

Опрости ми. Потрпи ме. Сачувај ме.

«С ким то причаш?» - «Ма ни са ким. Спавај.»

Ноћу се тако разговетно чује оно што се не чује у буци обичног дана.

Протојереј Андреј Ткачов